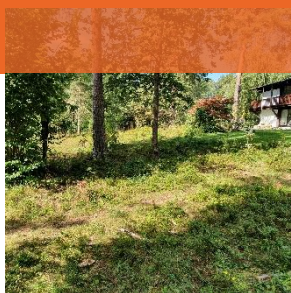
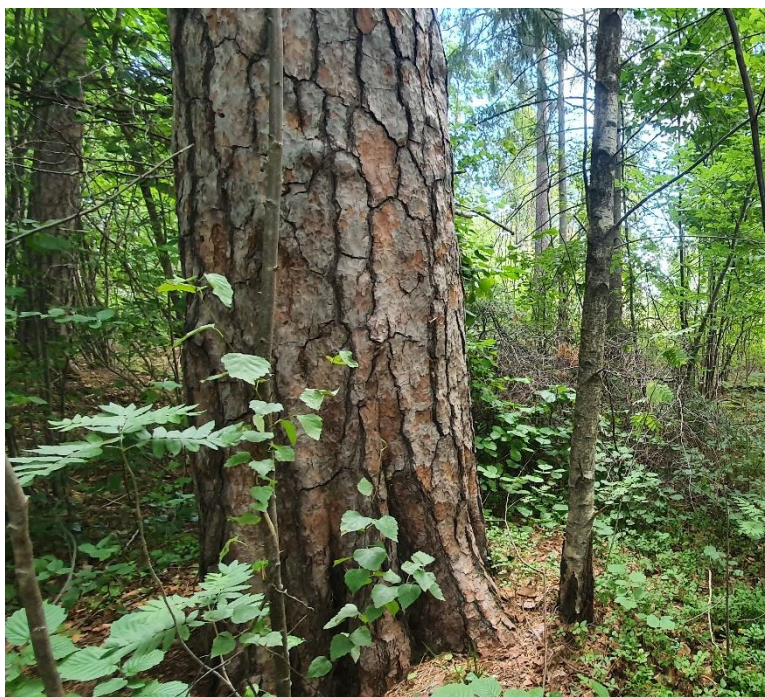

Naturverdier i Maries vei 11

Konsekvenser av planlagt boligutvikling

Terje Blindheim

Naturverdier i Maries vei 11. Konsekvenser av planlagt boligutvikling.

Forfatter: Terje Blindheim

Publisert: 05.11.2021

Antall sider: 15 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Nini Karine Torp

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Kvalitetssikring: Torbjørn Høitomt

Rapporten refereres som: Blindheim, T. 2021. Naturverdier i Maries vei 11. Konsekvenser av planlagt boligutvikling. Biofokus-rapport 2021-015. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Diverse bilder fra området ved Maries vei 11 på Høvik. Foto: Terje Blindheim

Biofokus rapport 2021–015

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8209-998-1

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Innhold

1	Innledning	4
1.1	Oppdrag og undersøkelsesområde	4
1.2	Naturforhold	4
2	Metode	5
3	Resultater	7
4	Diskusjon	10
4.1	Direkte påvirkning	10
4.2	Indirekte påvirkning	11
4.3	Oppsummering konsekvenser og vurdering av NML (Naturmangfoldloven)	11
4.4	Avbøtende tiltak	12
5	Referanser	14

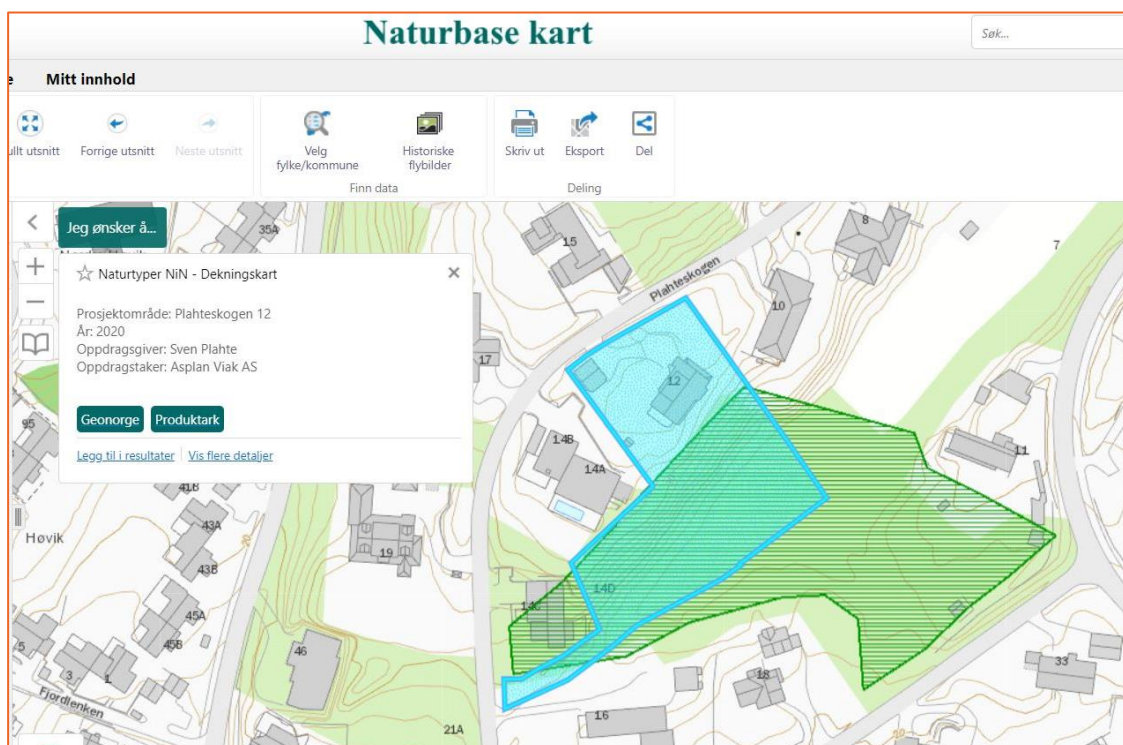

Bildet viser den engpregete furuskogen sør for dagens hus.

1 Innledning

1.1 Oppdrag og undersøkelsesområde

Biofokus har på oppdrag for grunneier i Maries vei 11 på Høvik, Bærum kommune, fått i oppgave å kartlegge naturverdier og vurdere konsekvenser av planlagt bebyggelse. Det er planlagt bygd 4 boliger innenfor den østre delen av et område som tidligere er avgrenset som kalkskog med B verdi (Viktig) i forbindelse med naturtypekartlegging for Bærum kommune i 2008. Eksisterende naturtypelokalitet er vist med grønn skravur i Figur 1 nedenfor. Det er også planlagt bygging av to hus på naboeiendom på den østre delen, i skråning, innenfor det blå området i Figur 1. Vurderinger av naturverdier på denne eiendommen er gjort i egen rapport, men Naturmangfoldlovens krav til å vurdere samlet belastning ved et tiltak gjør det naturlig å se alle tiltak som vil påvirke dette restarealet i byggesonen på Høvik i sammenheng. Biofokus har også utført lignende vurderinger på andre tomter i dette området som det er nyttig å trekke veksler på. Boligen helt vest i naturtypelokaliteten er etablert etter at naturtypelokaliteten ble kartlagt, en gang mellom 2008 og 2011.

Figur 1. Viser dagens avgrensning av eksisterende naturtypelokalitet (DN 13) med grønn skravur og et NiN prosjektområde på naboeiendom i blått som delvis overlapper med eksisterende naturtypelokalitet.

1.2 Naturforhold

Hele denne delen av Høvik ligger på kalkrik berggrunn og er en del av de varmekjære skogene i tilknytning til Indre Oslofjord. Indre Oslofjord utgjør fra naturens side en hotspot for arter av planter, sopp, moser, lav og insekter. Dette har sammenheng med kalkrike berg- og løssmasseforhold kombinert med et svært gunstig klima. De spesielle naturforholdene kombineres med høy arealutnyttelse gjør at veldig mange av artene som lever her er i tilbakegang. Indre Oslofjord har som følge av dette den største tettheten av rødlistearter i landet.

Det konkrete arealet ligger på ganske grunne løsmasser (forvittringsløsmasser) og avmerket som impediment på bonitetskart, men vekstforholdene for skog må likevel regnes som gode på den rike berggrunnen. Berggrunnen består av leirskifter, mergelskifter og kalkstein som gir opphav til rik vegetasjon. Området utgjør en restbiotop av tidligere mer sammenhengende rik barskog, se Figur 5, men som nå stort sett er bygd ned.

2 Metode

Det er i denne sammenheng avgrenset naturtyper i henhold til Miljødirektoratets instruks for 2021 (Miljødirektoratet 2021) og disse vil bli synlige i Naturbase (www.naturbase.no) når disse er kvalitetssikret av Miljødirektoratet.

Naturtypene som kartlegges etter Miljødirektoratets instruks omfatter rødlistede naturtyper og naturtyper som er vurdert å ha en særlig viktig funksjon for et truet arts mangfold. Både rødlisten for naturtyper (Artsdatabanken 2018) og instruksen har rigide regler for treslagssammensetning, minsteareal og grunntypetilørighet. Det kan føre til at viktig natur med opplagt potensial for rødlistede arter ikke blir avgrenset fordi naturen ikke «passer inn» i systemet. Det er også slik at områdets funksjon for insekter, padder og fugl ikke teller med i verdivurdering av området. I tillegg er variasjonen i norsk natur større enn den Miljødirektoratets metode har tatt høyde for, noe som fører til at viktig natur rett og slett ikke lar seg kartlegge. Det er derfor svært viktig at biologen gjør selvstendige vurderinger med tanke på kvalitetene som et område har.

I dette tilfellet har det vært noe uklarhet om området er en kalkskog eller en lågurtskog. Dette avgjøres vanligvis av vegetasjonssammensetningen i området, ofte med støtte i berggrunnskart. Det ble gjort funn av bl.a. blåveis, skogsveve og fingerstarr, men da tresjiktet, som følge av menneskelig påvirkning, er tett og det er liten lystilgang ble få andre indikatorarter observert. De artene som ble kartlagt finnes typisk i både kalkskogene og de litt mindre rike lågurtskogene. En undersøkelse Biofokus gjorde på en eiendom ikke langt unna i lignende skog hadde også innslag av en art som knollmjødurt som er en typisk, men ganske lyskrevende kalkart i Indre Oslofjord. I henhold til Miljødirektoratets instruks har man ikke anledning til å vurdere potensial eller se nærliggende lokaliteter i sammenheng når man skal angi kvalitet for enkeltlokaliteter. Dette gjør helhetlige vurderinger vanskelig.

Uavhengig av hvilket kalktrinn (kalk eller lågurt) som velges, vil området bli avgrenset som den rødlistede naturtypen kalk- og lågurtfuruskog som er rødlistet som sårbar (VU). Dette avhenger imidlertid av at området er noe tørkeutsatt, noe det er da jordsmonnet er svært tynt og kun består av forvittringsmateriale. Knauser stikker frem flere steder. For å kvalifisere til overnevnte rødlisteenhet skal i tillegg bartrær (i dette tilfellet særlig furu) utgjøre minst 50 % av det totale kronedekket. Denne vurderingen er ofte vanskelig og i de to biotopene som er kartlagt her, er vi helt på grensen. I Miljødirektoratets instruks er det slik at treslagsgruppers dominans er helt styrende for hvor vidt et areal skal avgrenses eller ikke. På kalkrik grunn er det slik at tresjiktet må være dominert (>50 %) av enten bartrær, boreale løvtrær eller edelløvtrær for at et areal skal kunne kartlegges. I regioner der alle disse tre treslagsgruppene forekommer, vil man ofte kunne komme i en situasjon der ingen av dem dominerer. Da passer ikke naturen til Miljødirektoratets instruks. Konsekvensen er at områder med variert treslagsblanding ikke blir kartlagt til tross for at slike områder ofte kan høyere biodiversitet enn områder med klar dominans av én treslagsgruppe. Dette er en stor og alvorlig svakhet i Miljødirektoratets instruks, som biologen må forsøke å håndtere på best mulig vis i en kartleggingssituasjon.

I tilfellet her i Maries vei vil eksempelvis den eksakte deknningen av furu kunne avgjøre om et viktig naturområde er rødlistet, og dermed blir kartlagt og gitt høy verdi, eller alternativt ikke bli avgrenset i det hele tatt. Det kan altså være slik at om det bare er 40 % furudominans fordi noe furu er hogd og det har kommet opp løvtrær, så vil hogst av noen av disse løvtrærne føre til at andelen furu igjen er høy nok til at biotopen vil være rødlistet.

3 Resultater

Innenfor vurderingsområdet som utgjør de to sørøstre eiendommene i Figur 4 er det avgrenset 2 rike skogtyper som er benevnt som lågurtfuruskog av NiN grunntype bærlyng-lågurtskog. Denne skogtypen er rødlistet som sårbar (VU) i rødlisten for naturtyper. Det kan være at skogen burde vært benevnt som kalkfuruskog, men typen ville uavhengig av dette valget vært rødlistet som en sårbar naturtype. Selv om arealene er små har de fortsatt en funksjon for artsmangfold knyttet til denne typen natur som ikke overlever på kun enkelttrær spredt i hager rundt omkring. Det er fortsatt et rimelig lukket skogmiljø hvor det er plass til en skogs naturlige prosesser. For å kunne vurdere den samlede belastningen av tiltakene som er planlagt i området er lignende skog innenfor den eksisterende DN13-naturtypen også avgrenset og vist med rød farge i Figur 4. Dette fører til at vi har totalt tre biotoper, heretter benevnt som vestre, midtre og østre biotop. Den mellomliggende skogen har tidligere vært en fuktskog med høyere grunnvannsstand, men er nå ganske tørr bortsett fra i perioder med svært mye nedbør. Her er det ganske grovvokst løvskog med ulike løvtreslag som opplagt har en lokal verdi for biologisk mangfold, men som ikke passer inn i noen typer kartlagt etter Miljødirektoratets instruks. Den midtre biotopen har fått moderat kvalitet, mens den østre har fått lav kvalitet. Det vestre området er vurdert av Asplan viak (Midteng 2020) og er vurdert og ikke tilfredsstillende kravet til barskogsdominans som er satt i instruksjonen og er derfor ikke avgrenset eller kvalitetsvurdert etter den. Det vestre området har minst like høye naturkvaliteter som østre og vestre biotop som er kartlagt her.

Skogen i det midtre området har innslag av grov furu. Det eldste treet måler 75 cm i diameter og har en ganske tørr topp med mye død ved, men lever fortsatt. Dette treet må være svært gammelt. Øvrige trær er en del mindre, men vurdert som gamle nok til å kalle hele biotopen som gammel normalskog. Det er ganske mye unge løvtrær som har kommet opp etter hogst av bartrær. Gran forekommer spredt. Det er lite dødved i området og det er ikke gjort funn av rødlistede arter. Det er dumpet noe hageavfall i lokaliteten og det er innslag av noe hagerips som har spredt seg inn i området. Område skårer lavt på registrerte rødlistearter og habitatspesifikke arter. Området strekker seg ut over planområdet som vurderes i denne sammenheng (se Figur 4). Avgrenset naturtype innenfor instruksjonen er altså mindre enn det reelt er. Området får **moderat kvalitet** i henhold til instruksjonen.

Figur 2. Midtre lokalitet med spredt furu og en del yngre løvoppslag. Området får moderat kvalitet i henhold til Miljødirektoratets instruks.

Det østre området er langt mer åpent enn den øvrige skogen og fremstår engpreget og preget av å være en del av hage. Andelen trær er lavere, men andelen furu av den samlede kronedekningen vurderes å være over 50 %. Vegetasjonen er bedre utviklet enn i den tettere skogen da det er bedre lystilgang. Det er færre trær som er store og området er derfor vurdert å være eldre produksjonsskog, noe som gir lavere vekt for tilstand i instruksen. Også dette området har lite dødved og det er ikke gjort funn av rødlistede arter. Området får **lav kvalitet** i henhold til instruksen.

Figur 3. Østre lokalitet med åpen engskog nedenfor dagens hus i Mariestveit 11. Området får lav kvalitet i henhold til Miljødirektoratets instruks.

Kvaliteten som er satt ut fra instruksen er vurdert ut fra at området er definert som skog. Denne typen små byggesone-rester vil alltid være vanskelige å vurdere og de kvalitetskriterier som er satt for typene i henhold til Miljødirektoratets instruks, både når det gjelder størrelsesbegrensninger og andre grenseverdier kan være vanskelige å bruke. Som nevnt i metodedelen betyr ikke avvik fra NiN instruks at naturen ikke kan ha viktige verdier. Den åpne engskogen har f. eks. andre og supplerende kvaliteter i forhold til den tettere skogen. Alle treslag har sine helt spesielle nisjer for ulike arter og en stor variasjon i treslag vil kunne gi livsgrunnlag til mange arter som ikke ville finnes i en mer homogen skog. Slike vurderinger er særlig viktige i hotspot-regioner med høy arealutnyttelse. Her vil den reelle restverdien for biologisk mangfold på små og innklemte arealer ofte være mye høyere enn den kvaliteten Miljødirektoratets instruks kommer ut med.

4 Diskusjon

Figur 4. Kartet viser oversikt over den avgrensede rike skogen med rød farge og oppdatert plassering av de fire boligene. Øvrig areal er vurdert og ikke være kalkskog og har lavere naturverdi enn de avgrensede naturområdene.

4.1 Direkte påvirkning

Som vist i Figur 4 vil den rent fysiske påvirkningen av de fire planlagte boligene berøre de to kartlagte naturtypene (midtre og østre). Hus 4 kommer ikke i konflikt med avgrenset naturtype, mens hus 1

tangerer den østre lokaliteten helt i kanten. Påvirkningen her vurderes som ganske liten dersom byggeprosess og evt. etterbruk med hage og lignende vil føre til ytterligere negative inngrep i lokaliteten. Hus 2 og tilførsel til dette, samt byggeprosjekt og etterbruk vil trolig redusere kvaliteten i denne delen av midtre biotop vesentlig, men ingen større trær av betydning vil gå tapt. Innkjøring til huset er lagt sør for det største furutreet på eiendommen slik at også dette ivaretas. Hus 3 og tilførselsvei hit vil føre til at midtre lokalitet splittes opp og noe areal vil bli ødelagt. Generelt er det slik at noe av arealet vil forringes helt, mens deler av skogkvalitetene rundt husene kan ivaretas på samme måte som innenfor den naturtypen som ligger nærmest dagens hus hvor det er en svært åpen engpreget skog i dag. Utbygging og etterbruk vil trolig føre til at ingen av de to NIN naturtypene ville blitt avgrenset etter en utbygging da restarealene vil bli for små. Innenfor eiendommen er det rimelig å anta at ca. 60-70 % av arealet av den midtre lokaliteten vil bli ivaretatt, mens lokaliteten nærmest dagens hus vil trolig 80-90 % av arealet kunne ivaretas.

4.2 Indirekte påvirkning

Indirekte påvirkning som følge av framtidig bruk av området er vanskelig å anslå. Erfaring fra andre steder viser at bruk i form av slitasje, hogst av trær for å øke sollys og utsikt, anleggelse av plen, tilplanting med hageplanter og utvidelse av opparbeidet areal ofte kan ha vel så stor negativ påvirkning som selve byggverkene, spesielt over tid. Det er positivt om gjenværende skogrester ivaretas som en åpen skog med spredt tresetting av gran og furu. Da vil fotavtrykket fra prosjektet bli mindre. Over tid vil det imidlertid være svært sannsynlig at de enkelte gjenværende fragmenter blir ganske sterkt negativt berørt vurdert opp mot en naturtilstand.

4.3 Oppsummering konsekvenser og vurdering av NML (Naturmangfoldloven)

Som man kan se av Figur 5 og Figur 6 har den opprinnelige barskogen i området blitt sterkt utbygd siden 1956 og frem til i dag. Knyttet til flere av de små skogrestene som man kan se i Figur 6 pågår det nå planlegging av ny bebyggelse. Vurderingsområdet ligger midt i kalkområdene i Indre Oslofjord, et område med svært viktige naturverdier, og som samtidig er utsatt for et ekstremt høyt utbyggingspress. All nedbygging av naturareal i og ved Indre Oslofjord bidrar til negativ samlet belastning på naturverdier i et regionalt perspektiv. Lokalt vil den samlede belastningen på den opprinnelig avtegnede naturtypelokaliteten fra 2008 bli svært stor om alle prosjekter realiseres. Med 7 hus og tilhørende infrastruktur og etterbruk på bare 4 daa vil det være svært lite opprinnelig natur igjen ut over noen spredte furutrær og litt kalkrik engvegetasjon.

Den samlede belastningen som i henhold til NML § 10 (Klima- og miljødepartementet 2009) på rik skog og kalkskog i Indre Oslofjord vurderes som stor og negativ lokalt og middels negativ regionalt.

Naturtyper og karplanter er godt kartlagt. Området har et visst potensial for interessante (rødlistede) markboende sopp, og området er ikke undersøkt for dette da undersøkelsen er gjort utenfor egnet soppsesong. Det er også et visst potensial for rødlistede insekter, og området er ikke undersøkt for dette. Kunnskapsgrunnlaget i henhold til NML § 8 vurderes dermed å være godt nok for området, men det er grunn til å være føre-var (§ 9, NML) hva gjelder spesielt sopp og insekter.

4.4 Avbøtende tiltak

Både hus 2 og hus 3, samt vei inn til disse og opparbeiding av arealer vil føre til en oppdeling av naturområdet som er avgrenset her. Restene mot veien vil trolig bli så små at det kanskje er bedre og flytte huset nærmere veien for å skape et større gjenværende område mot hus 3. Innkjøringa til hus 2 er lagt noen meter sør for det største gjenværende treet på eiendommen for å unngå at dette må felles. Generelt vil det være gunstig å planlegge hager og infrastruktur på en måte som berører så lite av naturtypearealet som mulig. Gamle furutrær som eventuelt må felles kan bli et viktig leveområde for en rekke arter av sopp og insekter. Så store stammedeler som mulig bør bevares og legges inn i gjenværende skog. Greiner og annet hogstavfall kan fjernes. Det er viktig at all flis ved evt. bruk av fliskutter fjernes og ikke legges igjen i gjenværende naturrester.

Av mer kompensierende tiltak kan det vurderes å fjernes kompost og fremmede arter, samt tynne noe i de unge løvtrærne samt bevare evt. mindre trær av furu eller gran som kommer opp. Et noe mer lysåpent skogbilde mellom hus 2 og 3, vil kunne være tjenlig både for biologisk mangfold og for lysforholdene til eventuelle hus som bygges. Gamle og unge furutrær bør spares.

Figur 5. Viser området ved Høvik i 1956. Rød nål er satt på huset i Maries vei 11. Fra Finn.no/kart.

Figur 6. Området slik det ser ut i 2018 med avgrensning av eksisterende naturtypelokalitet med grønn stiplet linje midt i kartet. Rød farge angir avgrenset rik skog etter Miljødirektoratets instruks og gule flater omtrentlig avgrensning av nye boliger.

5 Referanser

- Artsdatabanken. 2018. Norsk rødliste for Naturtyper 2018. <https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper>
- Klima- og miljødepartementet. 2009. Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Klima og miljødepartementet. <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100>
- Miljødirektoratet. 2021. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske Naturtyper etter NiN2. <https://www.miljodirektoratet.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2WDNUR7KEUQF5GZJ7WERBERV5RR>
- Midteng, R. 2020. Vurdering av naturverdier på eiendommene 11/1700 og 11/929 i Bærum kommune. Asplan viak.

5.1 Biofokus

- for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien [Biofokus rapport](#).

Biofokus rapport 2021–15
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8209-998-1

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no